

'Er valt niets te integreren, er valt alleen maar te respecteren'

TON HENDRIKS, SCHOOLDIRECTEUR IN HAAGSE TRANSVAALBUURT, OVER DE LEVENSLIJP VAN ZIJN SCHOOL EN HET BELANG VAN VRIJE SCHOOLKEUZE

Rob Pinkse

Basisschool Onze Wereld staat midden in de wijk Transvaal in Den Haag. Transvaal is een van de veertig zogenoemde krachtwijken, waar op dit moment een grootscheepse renovatie plaatsvindt. Er is sprake van een enorme kaalslag, hele terreinen liggen braak. Maar er wordt inmiddels ook gebouwd en enkele woningen zijn al opgeleverd. En basisschool Onze Wereld? Die zit tot de nok toe vol. De enige katholieke school in deze wijk herbergt ruim achthonderd kinderen, verdeeld over tweeëndertig groepen, voor elk leerjaar vier. Om de grote toeloop aan te kunnen is er recentelijk zelfs een vijfde kleutergroep gestart in een gedeelte van de speelzaal. Oud-leerlingen wonen elders, maar brengen hun kinderen toch naar hun vroegere school. Vanwaar die enorme belangstelling voor deze school in deze wijk?

Toestemming van de minister

Ton Hendriks, directeur van Onze Wereld vertelt: "Ik ben hier in 1972 begonnen toen het nog een lagere school was, een meisjesschool. Ik begon in de derde klas, tegenwoordig groep vijf, en in het tweede jaar dat ik hier werkte, kreeg ik de zesde klas, nu groep acht. Aan het begin van dat schooljaar kreeg ik al meteen de vraag of ik hoofd van deze school wilde worden. Het toenmalige hoofd was overspannen en er moest toch iemand de tent runnen. Ik was op dat moment tweeëntwintig en ik kon niet eens zonder toestemming van het ministerie hoofd van een school worden. De minimum leeftijd voor deze functie was vijfentwintig. Ons toenmalige schoolbestuur, de Willibrordusvereniging (tegenwoordig Lucas Onderwijs), heeft aan de minister ontheffing gevraagd en gekregen. De school had zo'n 180 kinderen, allemaal meisjes. Er werkten ook voornamelijk juffrouwen op deze school, met name zusters.

Ik vond eigenlijk dat het een gemengde school moest zijn met meisjes en jongens. Ik ben eens gaan kijken of we de school konden mengen met de jongensschool, die één straat verderop stond. Na veel overleg met elkaar, het bestuur en de ouders, is er uiteindelijk gekozen voor mengen."

De school krijgt een kleurtje

In de beginjaren van Hendriks' leiderschap was de schoolbevolking authentiek Haags. Wel waren er enkele Italiaanse gezinnen, vanwege de ijsbereiders en de granietwerkers van Italiaanse afkomst die in Den Haag werkten. Gaandeweg de zeventiger jaren kwamen er steeds meer mensen uit Suriname naar Nederland. De Creoolse Surinamers gingen vooral naar Rotterdam en Amsterdam. De mensen van Surinaams Hindoestaanse afkomst vestigden zich veel meer in Den Haag en vonden ook onderdak in de wijk Transvaal. Steeds meer authentieke Hagenaars gingen verhuizen en de Hindoestanen vestigden zich in de vrijgekomen huizen. Er kwamen veel nieuwe kinderen uit Suriname bij en daarmee kreeg de school een kleurtje. Al snel waren er

die tijd vaak op huisbezoek gegaan, omdat ik zag dat de mensen worstelden met de omgeving en met het huis waarin ze woonden. Ze waren in Suriname natuurlijk veel meer ruimte gewend. Dat was niet makkelijk voor een groot aantal gezinnen."

Nieuwbouw

Al vrij snel groeide de school naar drie, vierhonderd kinderen en het schoolgebouw werd te klein. Het toenmalige hoofd van de voormalige jongensschool ging met pensioen en het bestuur koos ervoor om de twee scholen te laten fuseren. De Gerardus Majellaskool en de Tarcisusschool werden samen Onze Wereld. Door de Wet op het basisonderwijs werd ook nog de kleuterschool aan Onze Wereld toegevoegd. Vanaf dat moment was er één katholieke school in Transvaal, verdeeld over drie locaties. De gebouwen waren niet best. Hendriks ging samen met het bestuur op zoek naar mogelijkheden om nieuwbouw te krijgen. Dat is uiteindelijk gelukt. De kleuterschool en de voormalige meisjesschool werden gesloopt en het huidige complex werd neergezet. Door de enorme

Ik ben hier in 1972 begonnen toen het nog een lagere school was, een meisjesschool

meer Surinaams Hindoestaanse kinderen dan Nederlandse. De school groeide daardoor, want over het algemeen waren de Hindoestaanse gezinnen groter.

Hendriks: "Ik heb ook wel schrijvende toestanden gezien in die periode. Er waren gezinnen bij die meer dan tien kinderen hadden. Die kwamen in huizen terecht waar hooguit drie of vier kamers waren. Daar moesten ze dan met twaalf of dertien mensen in wonen. Ik ben in

groeit van de school in de jaren daarna werd ook dit te klein en moest er een ander gebouw bijkomen. Dit werd gevonden aan de overkant van de straat, waar oorspronkelijk de LEAO in gevestigd was. Dat werd de dependance, waar nu de bovenbouw in gehuisvest is.

Etniciteiten

Steeds meer Surinaams Hindoestaanse gezinnen gingen op zoek naar betere huisvesting. Die

was niet makkelijk te vinden in Transvaal en veel gezinnen vertrokken naar andere wijken in Den Haag en ook naar de Vinexlocaties. Turkse en Marokkaanse gezinnen trokken in de huizen die de Surinaams Hindoestaanse gezinnen achterlieten. Het aantal Hindoestaanse kinderen op school nam af en daarvoor in de plaats kwamen veel Turkse en Marokkaanse kinderen. De meeste van deze kinderen zijn in Nederland geboren en het zijn dus gewoon Haagse kinderen met een andere achtergrond.

Hendriks: "Kijk, veel scholen zeggen dat ze dertig nationaliteiten hebben, maar in feite klopt dat niet, want onze Turkse kinderen zijn gewoon Nederlandse kinderen. Ik zeg altijd dat je naar de etniciteit van de kinderen moet kijken, naar de geboortegrond van hun ouders of grootouders. Als wij dat doen, dan komen we inderdaad op meer dan dertig etniciteiten."

Respecteren

De school heeft in de afgelopen decennia te maken gekregen met een enorme diversiteit in de schoolbevolking. Op de vraag welke problemen dat met zich meebrengt, reageert Hendriks: "Het is maar hoe je er naar kijkt. Als je in termen van problemen praat, dan is er altijd wel iets. Maar zo heb ik er nooit naar gekeken. Ik heb altijd gekeken naar kansen. Wat brengen onze nieuwe Hagenaars mee en wat kunnen zij voor ons en wij voor hen betekenen? Dat is een andere benadering. Ik vind dat de school veel leuker en beter is geworden door de instroom van andere kinderen. Wij voelen ons hier heel prettig en wij leren de kinderen, de ouders en elkaar omgaan met diversiteit. Ik vind dat onze school een grote meerwaarde heeft."

Dat gaat niet vanzelf. Met zo'n grote diversiteit zal je heel bewust je beleid moeten richten op de kansen die je daarin ziet. Hendriks: "Het is maar hoe je naar mensen kijkt en hoe je in het leven staat. Daar heeft het heel veel mee te maken. Gerard Spong, de bekende Nederlandse advocaat, heeft eens gezegd: 'Er valt niets te integreren, er valt alleen maar te respecteren'. Die slogan onderschrijf ik van harte. En zo heb ik ook altijd in het proces gestaan. Voor sommige dingen hoef je helemaal niet zoveel moeite te doen als je respect voorop stelt."

Ouderbetrokkenheid

"Ook bij ouderbetrokkenheid zie ik dat. Heel veel scholen worstelen daarmee en krijgen het niet voor elkaar om ouders bij de school te betrekken. Bij ons is dat helemaal geen probleem. Het is een groot verschil of je tegen

ouders spreekt over hun kinderen of *met* ouders spreekt. Ik denk dat een van de sterkste dingen hier op school is dat we *met* ouders praten.

's Morgens vroeg al staan wij in de straat als de ouders hun kinderen naar school brengen. Veel ouders komen hun kinderen met de auto brengen, omdat ze in andere delen van de stad wonen of zelfs in de Vinexlocaties. Wij willen ervoor zorgen dat de kinderen veilig kunnen uitstappen en veilig de school in kunnen gaan. Maar wij staan daar ook om er altijd voor ze te zijn. Soms moeten ze 's morgens vroeg hun

met een verplichtend karakter, maar alleen op vrijwillige basis.

Hendriks: "Volgens mij heeft dat ook weer te maken met hoe je naar mensen kijkt en met de wijze waarop je in het leven staat. Segregatie? Het zal wel, maar verplicht spreiden? Ik moet er niet aan denken. Ik vind de vrijheid van onderwijskeuze heel erg belangrijk. Ouders moeten kunnen wonen en werken en hun kinderen naar scholen kunnen sturen waar ze willen. Dat is voor mij uitgangspunt. Er zitten hier kinderen die geboren en getogen zijn in Transvaal, maar

Foto: Theo Westerduin

verhaal kwijt, ook al is het maar een heel klein iets. Maar als je die ouder daar de hele dag mee laat rondlopen, is het misschien om drie uur een heel groot item geworden en dat willen wij niet. Dat wij dit doen schept vertrouwen. Vertrouwen is bij ons een sleutelbegrip, net als respect. Wij willen dat ouders het gevoel blijven houden dat ze welkom zijn en dat er wederzijds vertrouwen is. Dat is volgens mij de reden dat er zo veel belangstelling is voor de school."

Vrije schoolkeuze

De overheid laat de segregatiebestrijding sinds kort over aan de gemeenten. In veel gemeenten blijft de bestrijding van segregatie speerpunt van beleid. De gemeente Den Haag wil op termijn kijken of ze daar op kunnen sturen. Niet

er zijn ook kinderen uit andere wijken. Veel daarvan zijn de kinderen van oud-leerlingen. Die hebben de school blijkbaar als prettig en goed ervaren en willen deze school ook weer voor hun eigen kinderen. Dat is de reden dat ze terug komen naar hier. Er gaan ook veel kinderen van collega's hier naar school. En dat is niet uit praktische overwegingen, maar een bewuste keus. Ze willen dat hun kind in die diversiteit opgroeit." ■